

BRYSEL | BRÜSSEL | BRÝUSSEL | БРЮКСЕЛ | BRUSELAS | BRUSSELS | BRUKSELA | BRISELE | BRUSELO | بروكسل

LOBBYCRATIE OF DEMOCRATIE?

LOBBYWANDELING DOOR DE EUROPESE WIJK

MET VERKLARENDE HYPERLINKS EN BRONNEN



LOBBY IS BRUSSEL TOT DE ZESDE MACHT

Westerse democratieën tellen drie staatsmachten. We kennen rechters, wetgevers en uitvoerende machten. Ambtenaren rekenen we tot de vierde macht. De onafhankelijke media heten ook wel de vijfde. Over de zesde macht hoor je minder. Het is dan ook de **schaduwmacht van externe adviseurs en lobbyisten**.

Hun invloed is betekenisvol: per Europarlementslid zijn er zo'n 35 lobbyisten actief. In totaal 25.000 tot 30.000, bijna net zo veel als het aantal ambtenaren bij de Europese Commissie. Ze zetten de EU-wetgeving graag naar de hand van hun opdrachtgevers.

Wie betaalt ze? Waar zitten hun kantoren? Hoe gaan ze te werk? Klopt het wel, dat onze democratie zo transparant is geregeld?

Masereelfonds neemt je mee met zijn lobbytour door het *kloppend hart* van de Europese Wijk: langs spiegelende gevels, imposante kantoren en nieuwsgierig makende naamplaten.



Verleiding van de macht speelt ook bij lobbyen. Dat is kortweg: beleidsbeïnvloeding door buitenstaanders. Lobbyisten opereren buiten het kies- en petitierecht om. Ze gebruiken kennis en informele contacten, niet de openbare inspraak en participatie waarmee andere burgers het moeten doen. Lobbyen wordt wel de oorzaak genoemd van een democratisch tekort. Bedrijven hebben geen kiesrecht maar krijgen van de EU wel erg veel invloed.

Op de cover zien we Zeus. Vermomd als stier verleidde en misbruikte hij de beeldschone prinses Europa. De Amsterdamse kunstenaar Hansa Versteeg schilderde met zijn *Ontvoering van Europa*© een prachtige allegorie op deze Griekse mythe.



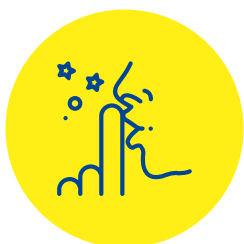
EDINBURGSTRAAT

Ons startpunt is bij metro Naamsepoort, neem uitgang 5 (Marnixlaan). Ga rechts langs Deutsche Bank de Marsveldstraat in. Daarna rechts: Edinburgstraat 26 **1**. Bestel eventueel hier in het sociaal restaurant Refresh een faire koffie of thee of neem er iets te eten uit de korte keten (maandag tot vrijdag 8u30 - 16u30, lunch 12-14u.)

Dit verzamelkantoor heet Mundo Matonge. Een van de vele ideële ngo's hier is Corporate Europe Observatory. CEO houdt het lobbyen in Brussel in de gaten. Als lobbywaakhond leverde CEO dankbare inspiratie voor onze wandeling.

Je bent in Elsene. In deze gemeente woonde in 1958 de Duitse familie Albrecht. Hun dochtertje bracht hier haar hele jeugd door. We passeren straks haar woon-/werkkantoor aan het Schumanplein op 13 hoog. Intimi noemen haar Uschi of Röschen. Wij kennen haar als Ursula von der Leyen van de EPP.

In de Handelsstraat 10 **2** passeren we het hoofdkwartier van de EPP. De machtige centrumrechtse Europese Volkspartij verenigt circa 50 politieke partijen uit EU-landen, Hongarije uitgesloten. Leo Tindemans en Wilfried Martens waren in 1976 medeoprichters van de EPP.



Lobbyen is het stelselmatig uitoefenen van invloed op beleidsmakers. Het initiatief voor het contact ligt bij buitenstaanders: professionals die geen statutair onderdeel uitmaken van een bestuursorgaan. Een belangrijk verschil met gewone inspraak is discretie. Hoewel lobbyisten meestal in beslotenheid opereren, rekenen ze hun werk tot public affairs.

LUXEMBURGSTRAAT

We passeren het pand 22-24. Hier **3** zit Dentons Global Advisors (DGA). Het wereldwijde DGA met 65 lobbyisten in Brussel zegt zelf *gespecialiseerd te zijn in het navigeren door grijze gebieden*.

Hun website gaat vooral over interne roem en acquisities maar blijft vaag over wat ze doen: *Onze deskundigen hebben ervaring uit de eerste hand in het vormgeven en aansturen van de politieke agenda in belangrijke regelgevende centra, wereldwijd*.



Uit de media weten we dat DGA actief is in de lobbystrijd tussen Microsoft en Google. Bekend is ook dat het bureau werkt voor Coca-Cola en dat het actief is voor de luchtvaartsector die *schade lijdt* bij een EU-verbod op vluchten tussen steden die ook prima per trein verbonden zijn. In neo-liberaal jargon: een vluchtverbod voor korte afstanden vormt een *barrière voor de interne markt*.



De journalist Stefan Leifert onthulde in 2019 in welke **ambiance** EU-ministers vergaderden. Rode zitzakken, gsm-opladers en gratis limonade. Dat multinationals een EU-top sponsoren was voor velen een schok.

Foodwatch hekelde dat de Amerikaanse colafirma zo'n ministersvergadering beïnvloedde, juist toen het maatschappelijk debat ging over... een **suikerheffing**. Is shirtreclame voor politici een idee? Dan is duidelijk wat ze drinken en wiens woord men spreekt.



DE MEEÛSSQUARE

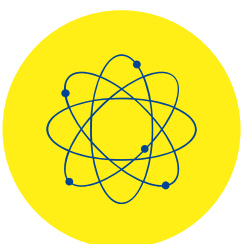
Op nummer 37 vind je [RBB-Economics](#) 4. Die werkt voor Google aan het Europees [mededingingsrecht](#) en adviseert bedrijven die (hun jargon) *doelwit zijn van overheidsonderzoeken*.

In dit pand vind je ook *reputatiebeschermers* [Burson](#). Deze gigant lobbyde voor onder meer [Amazon](#), [Birma \(Myanmar\)](#) en het [Saoedische koningshuis](#). Het is onderdeel van een heel grote Britse [koopfirma](#) met merken als [GCI Health](#) en met [Hill&Knowlton](#) die we straks passeren.

De [ingang hier](#) is een symbool. De [draaideur](#) is beeldspraak voor opstappende EU-ambtenaren en politici die hun kennis(sen) meenemen. Maar ze keren terug als lobbyist. Zo zei [Neelie Kroes](#) toen ze Eurocommissaris werd dat ze *never again in the business* zou stappen. Nu weten we dat ze zakelijke bijbanen verzweg.



Hier geen **opzichtige naamplaat**, maar bij nummer 23 zit op vierhoog [HSBC](#) 5 een van de machtigste banken ter wereld. [Witwassen](#), [zwart geld](#), ... geen affaire bleef ze bespaard. 3.000 Belgen hadden voor zowat € 6 miljard op HSBC-rekeningen staan, bleek dankzij [SwissLeaks](#). Het jaarbudget dat de Britse bank besteedt aan lobbyen klinkt daarbij als peanuts: [€ 1 miljoen](#).



We passeren de Wetenschapsstraat. Het bedrijfsleven spant niet zelden *belangenwetenschappers* voor zijn kar. Zoals prof. [Böttcher](#), ooit oprichter van de [Club van Rome](#). De Nederlander ontwikkelde zich daarna echter tot veel geciteerd [klimaatscepticus](#). [Follow The Money](#) achterhaalde in 2020 uit zijn nagelaten papieren dat de twijfel zaiende wetenschapper [jarenlang](#) enorme bedragen ontving van onder meer [Shell](#) voor zijn relativisering van de klimaatcrisis.

MONTROYERSTRAAT

Huisnummer 51 is interessant **6**. Hier is EuroMedA door een Euro-parlementariër opgericht: om *intensief te lobbyen voor de erkenning van het 'Marokkaanse karakter' van de Westelijke Sahara*. Het Sahrawivolk (dat met fosfor en napalm uit zijn land is verdreven) woont nu in vluchtelingenkampen van Polisario. En wij Europeanen krijgen vals geëtiketteerd voedsel op ons bord. Geen *Product of Morocco*, maar uit het bezette buurland.

Want de EU sloot foute handelsakkoorden af met de bezetter over importen uit Afrika's laatste kolonie. Mensenrechtenorganisaties, ook die van de VN, mogen er niet in. Uitgerekend Marokko was in 2024 voorzitter van... de VN-mensenrechtenraad.

Een omkopingschandaal (zie kader) kostte enkele Europarlementariërs eind 2022 hun reputatie. Met een enkelband om wachten ze nu op hun berechting: ze zouden voor fors geld kritiek op Marokko (en Qatar) hebben proberen te sussen. Toeval of niet, vlak na het schandaal sprak het Europees Parlement zich plots wel ferm uit over schending van mensenrechten door dit land.

Wie werkte er voor Rusland, Oeganda en Koeweit, tabakslobby, Scientology en fossiele-brandstofbedrijven? Hill & Knowlton. Ook op huisnummer 51.



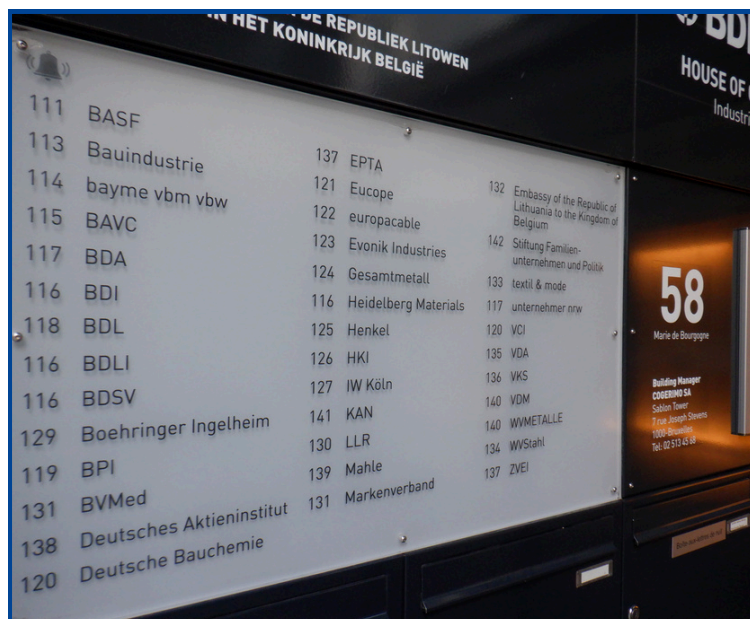
Eva Kaili, een Griekse vicevoorzitter van het Europees Parlement, werd opgepakt nadat haar vader Alexandros eerder die dag in de boeien was geslagen. Hij werd aan een hotel onderschept met een **koffer vol bankbiljetten**, naar verluidt 600.000 euro. Op de foto zie je de koffer in kwestie. Bij zijn dochter thuis vonden de speurders daarna nog eens 150.000 euro cash, medailles en andere kostbaarheden. Vervolgens werd ze gearresteerd. Ook Belgisch Europarlementslid **Marc Tarabella** kwam in dezelfde zaak in opspraak. (Bron: VRT)



De term **grote bruine envelop** staat symbool voor anonieme klokkeluiders die geheimen doorspelen aan de media. Zo'n spijtoptant gaf een inkijkje in strategische documenten over de tabakslobby van Philip Morris. Die zit ook op dit adres. Daaruit blijkt dat deze firma ongegeneerd nicotineproducten blijft promoten. Jongeren zijn in de marketingaanpak een kansrijke doelgroep.

MARIA VAN BOURGONDIËSTRAAT

Talrijke Duitse lobbyisten delen op nr. 58 de voordeur **7**. Zoals BASF, dat naar eigen zeggen *verantwoordelijke, controleerbare, transparante en democratische processen bevordert en ondersteunt die de samenleving als geheel ten goede komen*. Dat nobele werk doet de chemiereus hier met zeker 14 lobbyisten.



Critici noteren fijntjes dat deze economische krachtpatser zich vooral verzet tegen scherpe EU-regels voor giftige chemicaliën: *BASF mag wel de grootste chemiefirma ter wereld zijn, op milieugebied presteert het verre van optimaal.*



Behalve *ambassadeurs* hebben EU-lidstaten ook **Permanente Vertegenwoordigers**. Die van Litouwen huist ook hier. Rechts om de hoek passeren we de 'PV' van België. In het *Coreper-II* doen de 27 PV's het voorbereidende werk voor de beslissingen van hun minister tijdens EU-toppen van de Raad van de EU en de Europese Raad. PV's (en de vele regiokantoren die we passeren) lobbyen uiteraard zelf ook voor hun gebied. PV's zijn op zich zelf ook weer doelwit van lobbyisten van industrieën.

Lobbyen gebeurt ook in **expertgroepen**. Ruim 1.100 (!) van deze deskundigenclubs assisteren de EU bij wetgeving en beleid. Er bestaat een 'transparantieregister' maar dat is niet transparant. Alleen insiders hebben er wat aan omdat je eerst moet invullen wat je juist zoekt...



LUXEMBURGPLEIN

Op donderdag is Place Lux of nog korter Plux 8 'the place to be' voor een hippe *afterworkparty* van EU-personeel. Maar niet in *rode weken*. Elke maand verhuist het hele Europees Parlement 436 km verder, naar Straatsburg. En terug.

De **verhuiskoffers** staan daarom permanent in de gangen van het EP. Er is ook nog een groot secretariaat in Luxemburg. Het 'andere' parlementsgebouw in Straatsburg (de foto op achterzijde toont de formele hoofdzetel) oogt met opzet *onvoltooid* en staat daarmee symbool voor een EU die nog niet compleet is.

2025												01			02			03		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14							
①	6	13	20	27	3	10	17	24	3	10	17	24	31							
②	7	14	21	28	4	11	18	25	4	11	18	25	31							
③	8	15	22	29	5	12	19	26	5	12	19	26	31							
④	9	16	23	30	6	13	20	27	6	13	20	27	31							
⑤	10	17	24	31	7	14	21	28	7	14	21	28	31							
⑥	11	18	25		8	15	22		8	15	22	29								
⑦	12	19	26		9	16	23		9	16	23	30								
04				05				06												
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27							
①	7	14	21	28	6	13	20	27	2	9	16	23	30							
②	8	15	22	29	7	14	21	28	3	10	17	24	31							
③	9	16	23	30	8	15	22	29	4	11	18	25	31							
④	10	17	24	31	9	16	23	30	5	12	19	26	31							
⑤	11	18	25		10	17	24	31	6	13	20	27								
⑥	12	19	26		11	18	25		7	14	21	28								
⑦	13	20	27		12	19	26		8	15	22	29								
07				08				09												
27	28	29	30	31	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40						
①	7	14	21	28	4	11	18	25	1	8	15	22	29							
②	8	15	22	29	5	12	19	26	2	9	16	23	30							
③	9	16	23	30	6	13	20	27	3	10	17	24	31							
④	10	17	24	31	7	14	21	28	4	11	18	25	31							
⑤	11	18	25		8	15	22	29	5	12	19	26	31							
⑥	12	19	26		9	16	23	30	6	13	20	27	31							
⑦	13	20	27		10	17	24	31	7	14	21	28	31							
10				11				12												
40	41	42	43	44	44	45	46	47	48	49	50	51	52	1						
①	6	13	20	27	3	10	17	24	1	8	15	22	29							
②	7	14	21	28	4	11	18	25	2	9	16	23	30							
③	8	15	22	29	5	12	19	26	3	10	17	24	31							
④	9	16	23	30	6	13	20	27	4	11	18	25	31							
⑤	10	17	24	31	7	14	21	28	5	12	19	26	31							
⑥	11	18	25		8	15	22	29	6	13	20	27	31							
⑦	12	19	26		9	16	23	30	7	14	21	28	31							



De logo's van de drie organen van de EU weerspiegelen hun architectuur. De Raad (midden) en de Commissie (rechts) tonen wat je van *buiten* kunt zien. Het Parlement etaleert zijn *interieur*, het *halfgrond*.

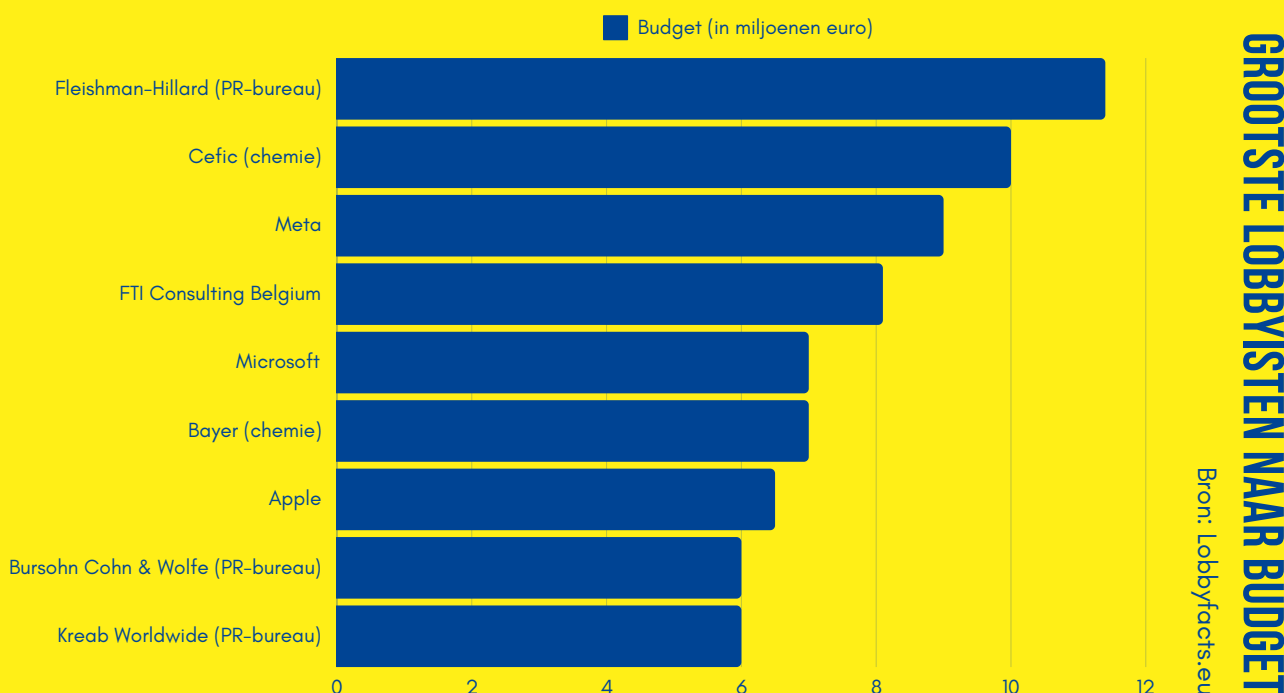
EUROPEES PARLEMENT

Hier smelten 24 talen samen: 9 Bulgaars, Deens, Duits, Engels, Ests, Fins, Frans, Grieks, Hongaars, Iers, Italiaans, Kroatisch, Lets, Litouws, Maltees, Nederlands, Pools, Portugees, Roemeens, Sloveens, Slowaaks, Spaans, Tsjechisch en Zweeds. Omdat dat $23 \times 24 = 552$ mogelijke talencombinaties oplevert verloopt het tolken en vertalen soms eerst via het *Engels, Frans of Duits*.

Die drie tussentalen zijn de belangrijkste, voor lobbyisten zeker. Want vergaderstukken worden pas voor burgers zelf vertaald zodra er besluiten gaan vallen. Lobbyisten weten als geen ander dat het veel effectiever is om al in een veel vroeger stadium je invloed te laten gelden. Talenkennis is hier dan echt een pré.



Lobbyen vraagt om discretie. Toch gebeurt het af en toe dat stemadviezen en zelfs kant-en-klare wijzigingsvoorstellen van lobbyisten in de publiciteit komen. Als een parlementslid ongewild toont zich voor andermans karretje te hebben laten spannen, dan komt dat zeker in de krant.



DE EUROPESE WIJK



In België mag je niet zomaar betogen: een vergunning krijg je nooit binnen zicht- en gehoorsafstand van een parlement. De roodomrande demonstratievrije zones moeten de sereniteit bevorderen. Als je hier op straat een Palestijnse sjaal draagt grijpt de Brusselse politie al in... Er zijn jaarlijks zo'n 1.000 betogingen. Lobbyisten mogen met hun speciale pasje wel de streng bewaakte EU-gebouwen in om parlementariërs aan te spreken.



EU-gebouwen worden beter bewaakt dan een vlucht- of Blijf-van-mijn-lijf-huis. De entree oogt als de balie van een vliegveld of als een checkpoint in een conflictgebied. Bewakers, poortjes, slagbomen, pasjes, scanners, roadblocks, 'bloembakken', hekken, Spaanse ruiters, camera's... En bij alle ingangen zie je een symbool dat met vier alarmfasen het veiligheidsniveau van de dag aangeeft.

Over Checkpoint Charlie: op twee plaatsen langs onze route zie je restanten van de Berlijnse Muur die als een trofee naar de Koude Oorlog verwijzen. Kijk eens naar het kaartje op een eurobiljet: de oostgrens is met opzet een beetje vaag gehouden.

WIERTZSTRAAT



Hier is de hoofdingang van de voorzitter van het parlement **10**. Daar staat deze boom, een groeiend relatiegeschenk van de vakorganisatie van lobbyisten. Naast de ingang pronkt het beeld van prinses Europa met het euroteken, daar draait politiek vaak om. Houd een eurobiljet tegen het licht, dan zie je haar ook.



Men zegt *debat*, maar in het Europees Parlement is debatteren eigenlijk *verboden*. Het is uitzondering als een lid meteen mag reageren, laat staan *interrumpen*. *Doorgaans* dragen sprekers alleen zorgvuldig getimede tekstjes voor en zetten die dan op hun website. In de tv-journaals valt dat niet op, die tonen alleen montages met korte *soundbites*. Een debat met 720 parlementsleden is voor de tolken ook praktisch onmogelijk.

SCHUMANPLEIN EN WETSTRAAT



Op dertien hoog, in een ruimteschipachtig dakkantoor met uitzicht op het plein **11** zetelt de commissie. Sinds haar aantreden woont Von der Leyen hier in een naar verluidt raamloos kamertje. Ze spreekt nooit over het belang van maatschappelijke organisaties, geeft zelden interviews maar legt alleen geregisseerde verklaringen af. Deregulering is haar stokpaardje. Het project Better Regulation betekent trouwens niet betere wetten, maar *minder*.

De EU is geen staat en heeft geen president, al menen veel journalisten van wel. Ze heeft drie voorzitters: van Parlement, Commissie en Raad. Het 'ei' van de Raad **12** achter een eikenhouten raamwerk en de ingang van de Commissie met de blauwe vlaggen zijn vaak het decor voor stand-ups van EU-correspondenten om verslag te doen van de *waan van de dag*. Er zijn trouwens ook eigen tv-studio's in de EU-gebouwen.

Hoewel veel van onze wetten voortvloeien uit EU-regels sturen media-redacties maar één of enkele journalisten naar Brussel. Voor de *hele EU* niet meer dan 1.000. Vergelijk dat aantal eens met de tienduizenden Brusselse lobbyisten die het bedrijfsleven van informatie voorzien...

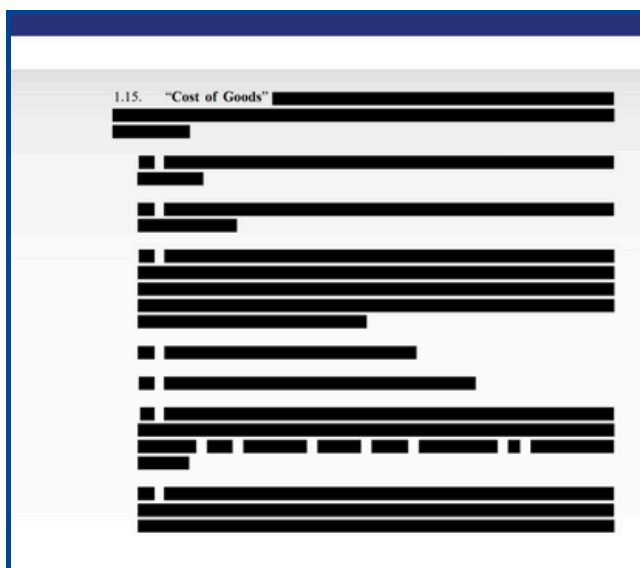
Ook hier lobbykantoren alom. De anonieme 'ambassade' van Google en Huawei passeerden we onderweg al. Hier, vlak voor Ursula's dienstwoning zie je naambordjes van de Europese (lees de Duitse) automobiellindustrie. In de zijstraat rechts vind je Business Europe. Aan dit plein huist ook EEAS, de diplomatieke *buitenlandafdeling* van de EU.

DE TAAL VAN DE MACHT EN DE MACHT VAN TAAL

In het *Europees* worden dingen soms omgekeerd of verzachtend uitgedrukt. Zo zijn *bestrijdingsmiddelen* in deze *newspeak* *gewasbescherming* gaan heten.

Het lobbyregister bestaat niet: zeg *Transparantieregister*. Het bevat *ongecontroleerde informatie* die lobbyisten zelf prijsgeven. Toch noemt men het onverschrokken *een betrouwbare tool*. Een lobbyist heet *belangenvertegenwoordiger*. Een *filmpje* zegt heel naïef dat lobbyisten het Europees Parlement *willen helpen*. Die nobele hulp heet *legitiem* en *noodzakelijk* voor de democratie.

Veel EU-stukken bevatten cryptisch jargon plus een mist van afkortingen. Om tegenstellingen te verbergen sluit men moeizame compromissen. De duivel zit 'm dan vaak in de details of in een dubbelzinnige vertaling. Wie de buitenwereld niks wil laten weten maakt vergaderstukken 'openbaar' met zwarte strepen.



Ook een fraaie omkering, onethische *lobbypraktijken* *bestrijden* noemt men ethisch lobbyen *bevorderen*. En een alom geëist *verbod* op sponsoring van een EU-top van ministers heet ineens best practices voor de *toelating* van die beïnvloeding.



In het *filmpje* *Helder en transparant* noemt een vereniging van lobbyisten het eigen vak allesbehalve schimmig. Activiteiten die dat wel zijn vallen zo niet onder hun definitie van lobbyen.

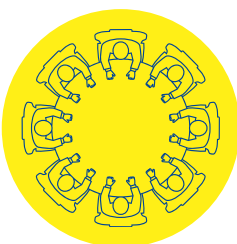
IETS ANDERS DAN WAT ER STAAT

Belgiës sponsorreglement voor Europese toppen bevat een juweel van een drogreden om discussies rond sponsoring van het EU-voorzitterschap de kop in te drukken: *Sponsoring mag niet gezien worden als van invloed op de besluitvorming*. Heel simpel dus: is er wel invloed, dan komt dat niet door sponsoring.

De EU kent drie voorzitters. Président zeggen de Fransen. Maar een *Europees President* hebben we niet omdat een op de drie Europeanen niet in de EU woont. Europa telt als werelddeel meer landen dan de 27 van de EU.

Astroturfing is het in scène zetten van een burgerinitiatief om een meningsverandering uit te lokken. Het is een vakterm uit de VS. Onder valse vlag zet men soms een stroman in voor steun aan het eigenbelang. Zo sponsort de farma-industrie patiëntenverenigingen. Als die dan via getuigenissen in talkshows lobbyen voor toelating van een nieuwe behandelwijze, komt dat veel geloofwaardiger over. Het omgekeerde van een echte grassrootscampagne...

De omvang van het EU-personeel (32.000 m/v) wordt vaak gerelativeerd. Maar men verhult dat men beleidsvoorbereiding en -uitvoering meestal overlaat aan ambtenaren van de lidstaten, aan consultants, bureaus, expertgroepen en aan universiteiten.



De Europese Raad is de Eurotop van de premiers en presidenten van de 27 EU-lidstaten. De Raad van de Europese Unie omvat een tiental soorten vergaderingen van de 27 nationale vakministers. Opgelet: de Raad van Europa gebruikt dezelfde vlag maar is geen EU-orgaan, zit niet hier maar in Straatsburg en telt geen 27 maar 46 lidstaten: hij komt op voor mensenrechten, democratie en rechtsstaat.

VOOR- OF ACHTERKAMERTJESPOLITIEK

Na deze tocht denk je misschien: is lobbyen dan fout? Nee. Ieder mens lobbyt wel 'ns om iets te bepleiten. Maar, zodra het om een politiek, publiek of democratisch belang gaat moet beïnvloeding eerlijk gaan. *Alle* burgers horen invloed te krijgen, net als zij die lobbyisten kunnen betalen. Als lobbyadviezen openbaar zijn en er spelen geen verborgen agenda's, dan is er niks mis mee. De EU kan alleen maar beter worden als we ons er zelf sterk voor maken.

Er is evenwicht nodig. Van alle lobbyisten vertegenwoordigt 70% zakelijke belangen, 20% gemeenten en regio's en 10% die van maatschappelijke organisaties, zoals ngo's en vakbonden. De EU bejegent 450.000.000 burgers vaker als consument dan als burger of mede-producent van beleid. We hebben geen gelijke toegang tot de macht. Ons Europees Parlement mag niet eens wetten indienen (alleen goedkeuren). Voor democraten is er dus werk aan de winkel: EU-beleid moet vaker het product zijn van democratie.

COLOFON

januari 2025 | Masereelfonds © | Sint-Jansvest 7 | 9000 Gent | +32 9 225 38 53

We informeren, inspireren en verbinden burgers rond maatschappelijke thema's met de emancipatorische en kritische kracht van cultuur.

info@masereelfonds.be | masereelfonds.be/lid-worden

idee en tekst Rein van Gisteren | *projectbegeleiding* Barbara Deruytter | *vormgeving* Nicolas Terrie | *kaartje* René Leisink ([Studio Noodweer](#)) | *schilderij cover* [Hansa Versteeg](#)

bronnen [Corporate Europe Observatory](#); [Wikipedia](#); [OpenStreetMaps](#); [Follow The Money](#); [fotodienst EP](#); [DeWereldMorgen](#); [Apache.be](#); [VRT](#); [MO*](#)



MASEREEL FONDS

Masereelfonds informeert, inspireert en verbindt burgers rond maatschappelijke thema's met de emancipatorische en kritische kracht van cultuur. Samen bedenken, verbeelden en realiseren van de toekomst. Dat zijn de inspirerende idealen van activist, graficus en pacifist Frans Masereel.

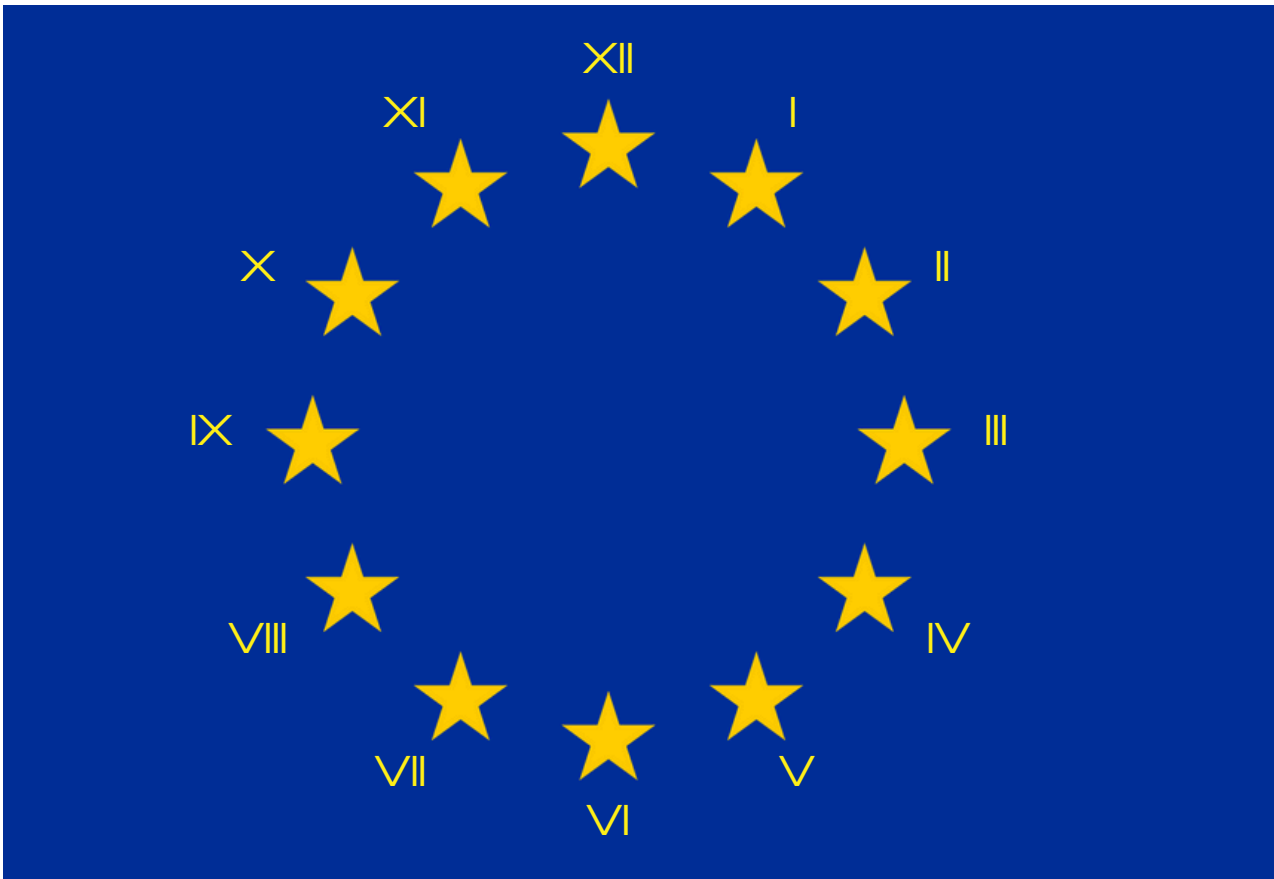


Sluit je aan!

SURF NAAR WWW.MASEREELFONDS.BE



QUIZ



Onze democratie is geen product van beleid maar de uitkomst van gezamenlijke strijd. Ons bestuursstelsel is nooit af en vergt veel onderhoud. Van iedereen. Zonder kritische tegenmacht bestaat er geen democratie. Oppositie en openbaarheid zijn er een onmisbaar bestanddeel van, schaduw machten zoals lobby niet.

Met deze kennisquiz kun je je kennis testen. De 12 antwoorden zijn in deze brochure of tijdens de wandeling te vinden. Vul de juiste letter in bij de juiste ster op de EU-vlag.

De gezochte oplossing wijst op een fenomeen dat we moeten koesteren.

I. Dit lobbybureau pleitte ongegeneerd vóór het behoud van korteaafstands- vluchten in de Europese Unie. *De 1e letter van de naam vul je in.*

II. Met welke verzachtende uitdrukking duidt de EU landbouwgif aan? *Neem de 2e letter.*

III. Wat elders heel gewoon is, mag in Brussel niet in het roodomrande gebied op het plattegrondje. *Vul de beginletter in van dit recht.*

IV. Het kunstwerk met prinses Europa in de Wiertzstraat 60 houdt een teken omhoog dat geïnspireerd is op een Griekse letter: *welke is het?*

V. Zonder deze Fransman was de machtscheiding nooit zo bekend geweest. *Geef 1e letter van zijn achternaam.*

VI. Welke windrichting is op het Europakaartje op onze eurobiljetten bewust wat vaag gehouden? *De 2e letter. De 1e mag ook ;-)*

VII. Deze machtige Schotse bank zetelt op de 4e verdieping aan een plein. *Vul de 4e letter in van de afkorting.*

VIII. Een Amerikaans woord voor misleidende actievoering die niets te maken heeft met een 'grassrootscampagne'. *Vul de 4e letter in.*

IX. Ursula von der Leyen groeide op in Elsene. *Geef de 1e letter van haar eigen achternaam.*

X. Het lobbyregister (de lijst met aangemelde lobbyisten) heet officieel niet zo. *De EU noemt het het ... We zoeken de beginletter.*

XI. Dit machtige technologiebedrijf houdt ook kantoor aan de Montoyerstraat 51. De naam staat op de gevel. *Gebruik de 2e letter.*

XII. De 'lobbyboom' op de kleine rotonde in de Wiertzstraat is een groeiend geschenk van de lobbyindustrie, blijkt uit de gedenkplaat bij deze esdoorn. *Pak de 2e letter van deze afkorting.*



De hoogste verdiepingen van het Europees Parlement in Straatsburg zien er onvoltooid uit: een symbool voor de Europese eenwording die - net als onze democratie - nooit voor 100 procent 'af' zal zijn. Ze is niet iets wat we geleverd krijgen, democratie is iets wat we steunen en zelf maken.

